

ΑΠ' ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΕΙΣ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ

ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

‘Η φαντασία και οι σοφοί. — ‘Ο ρόλος τής φαντασίας επί των ανακαλύψεων. — Νεύτων — Γαλιλαίος — Κολόμβος — Παπέν — Μογγολφιέρος — Μπράουν — ‘Αρχιμήδης — Κέπλερ. — Τό καπάκι και ό ατμός, — Τό φουστάνι πού στέγγωνε στη φωτιά. — Τό μηλο πού κρεσε στο κεφάλι τού Νεύτωνος.

‘Ο πολύς κόσμος πιστεύει ότι ή φαντασία δέν εινε χρήσιμη παρά στους καλλιτέχνες και στους ποιητάς, τούς όποιους και θεωρεί πάντοτε μάλλον τρελλούς.

‘Εξ άλλου οι σοφοί και οι επιστήμονες έχουν φήμην ως άνθρωποι θετικοί, έστερημένοι πάσης φαντασίας. Τί πλάνη!

‘Ακόμη κ' οι μαθηματικοί δέν εινε τίποτε άλλο από όνειροπόλοι πού παραλλήλως πρós τόν αυστηρόν όπολογισμόν χρησιμοποιούν διαρκώς τήν ύ π ό θ ε σ ι ν. Τι άλλο όμως εινε ή υπόθεση από φαντασία;

‘Αλλά τάχα ή φαντασία δέν έχει παίξει σπουδαιότατο ρόλο στις ανακαλύψεις τών επιστημονικών νόμων πάνω στους όποιους έβασίσθη ή πρόοδος τής ανθρωπότητας;

Στό κεφάλι τού κοιμωμένου Νεύτωνος πέφτει ένα μηλο. Τό γεγονός αυτό σέ κάθε άλλον θα προκαλούσε μαζί με τήν άπροσδόκητη άφύπνιση τό πολυ-πολυ μιά... βλαστήμια. ‘Ο σοφός άγγλος όμως, με τήν Ισχυρά του φαντασία ανακαλύπτει τήν παγκόσμια έλξη τών σωμάτων, τόν περίφημο νόμον τής βαρύτητας.

‘Ενας πολυέλαιος πού κινείται στη Μητρόπολη τής Πίζας, φαινόμενο πού τό ελξαν δεξ χιλιάδες άνθρωποι πριν άπ' αυτόν, εινε άρκετό για νά γεννήση στη φαντασία τού Γαλιλαίου τήν μεγαλειώδη και τολημηρή υπόθεση τής περιστροφικής κινήσεως τής γής!

‘Ο Χριστόφορος Κολόμβος έφαντάσθη, ότι ή Γη εινε στρογγυλή και άπ' αυτό έβγαλε τό συμπέρασμα ότι πλέον πάντοτε πρós δασμάς θα κατέληγε νά φθάση στις ‘Ινδίας χωρίς νά περάση τήν ‘Αφρική διά τού άκρωτηρίου τής ‘Ελλάδος. Και άσφαλώς θα τό έπετυχανε άν δέν βρισκόταν έν τώ μεταξύ στο δρόμο του ή ‘Αμερική...

‘Η άτμομηχανή πάλι, τής όποιάς ή έφευρεσις άνεστάτισε τόν κόσμο, όφείλεται στη μεγάλη φαντασία τού γάλλου Διονυσίου Παπέν, ό όποιος μιά μέρα συνέπεσε νά προσέξη ότι τό καπάκι μιιάς κατσαρόλας με νερό πού έβραζε στο τράκι του, άνυψωνόταν άπ' τόν ατμό!

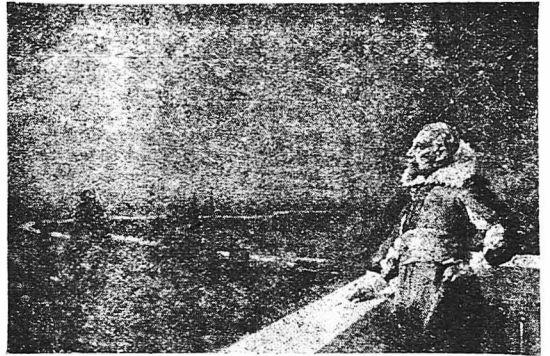
Μιά φούσκα τής γυναίκας του πού έστέγγωνε από τήν πυροστιά και πού έφούσκωνε από τήν ώδηση τού ζεστού άέρος, έδωκε στο Μογγολφιέρο τήν ιδέα και τό σχήμα, τήν πληρη είκόνα τού πρώτου αεροστάτου.

‘Επίσης ό άγγλος μηχανικός Μπράουν ένεπνεύσθη τήν άρχην επί τής όποιάς βασίζεται ή κατασκευή τών κρημαστών, από μιάν... άράχνη πού ειχε άπλώσει τά δίχτυά της από τό μιάν άκρη στην άλλη τού δωματίου του.

Τι κλυτοίς φαντασίαις δέν χρειαζεται για νά μπορούν οι σοφοί αυτοί άνθρωποι νά προχωρουν με τό πιο άσημαντο γεγονός στα άδεια τής ‘Επιστήμης! Μήπως ό ‘Αρχιμήδης δέν άνεκάλυψε τόν νόμον τής πύσεως τών υγρών επί τών στερεών όταν αισθάνθηκε μέσα στο μάντιο του νά γίνεται τό σώμα του ελαφρότερο;

Και ό Κέπλερ μιάν άστροφώτιστη νύχτα, στην ταράτσα τού σπιτιού του, δέν ένεπνεύσθη τήν καταπληκτική θεωρία του τής σχετικότητας τού χρόνου και τών άποστάσεων;

Τόμ ι δλόκληροι θα εχρειάζοντο γι' ν' άναγαφούν αι περι-

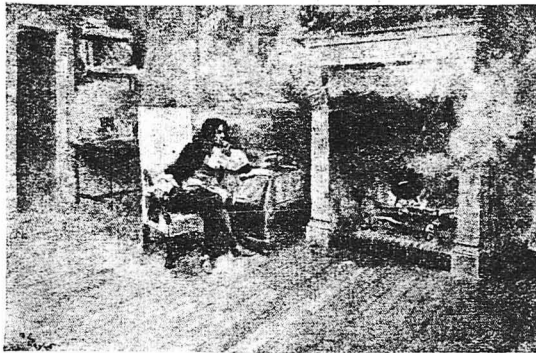
‘Ο Κέπλερ και τ' άστέρια...

πτώσεως τών μεγάλων ανακαλύψεων και έφευρεσεων, κατά τās όποιάς ή φαντασία έπαιξε τόν ουσιωδέστερον ρόλον. ‘Αλλά και με τά όλίγα παραδείγματα πού δίδομεν, έλπίζομεν οι άναγνώστες μας ν' αναθεωρήσουν τήν γνώμην των ότι ή μεγάλη αυτή δύναμις εινε προνόμιον άνάξιο λόγου τών ποιητών και μόνον αυτών.

ΠΡΟΣ ΓΝΩΣΙΝ ΤΟΥ κ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ

ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

‘Ενα άνέκδοτον τού Τσάρου ‘Αλεξάνδρου τού 3ου. Πώς ‘ένα καπίκι γίνεται εκατό χιλιάδες ρουβλια. ‘Η καταπληξίς τού Τσάρου κ.τ.λ. κ.τ.λ.

‘Ο Παπέν και τό καπάκι...

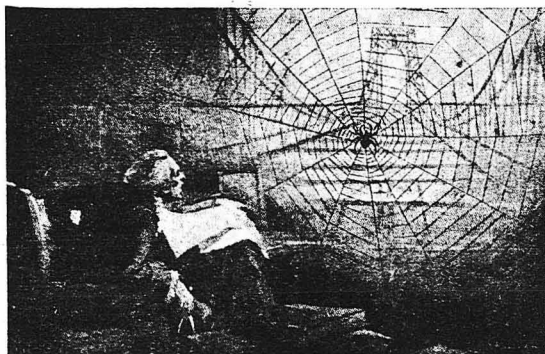
τόν προϋπολογισμό τού Κράτους. ‘Ενα κοντύλι τού ένινησε τήν περιέργεια. ‘Εγραψε:

• Προμήθεια λίπους για τήν Αυτού Αυτοκρατορικήν Μεγαλειότητα... Ρούβλια 100.000.

‘Ο Τσάρος ήταν βέβαιος ότι ποτέ ό ‘ιδιος δέν εχρειάζοταν τέτοιαν ποσότητα λίπους και έκάλεσε τόν ύπουργό τών Οικονομικών νά του δώση σχετικώς έξηγήσεις. ‘Ο ύπουργός άπροετοίμαστος δέν μπόρεσε νάπαντήρη. Διετάχθη άμέσως νά γίνη άνάκρισις για νά λυθί αυτό τό μυστήριο. ‘Εξητάσθησαν οι προϋπολογισμοί τών περασμένων χρήσεων και διεπιστώθη ότι τό κοντύλι αυτό ένεγράφετο από άμνημονεύτων χρόνων με μόνη τή διαφορά ότι κάθε χρόνο άλλαζε τό ποσόν κατ' αύξουσαν πρόοδον. ‘Επί τού προηγούμενου καθιστώτατος άνήρχετο εις 25.000 ρουβλια και επί Νικολάου τού 1ου εις...6.500. ‘Εξετάζοντας έτσι έναν πρós ένα τούς προϋπολογισμούς εφθασαν στην άρχή, όταν για πρώτη φορά άνεγράφη ή «Προμήθεια λίπους εις τήν Α. Α. Μεγαλειότητα!».

‘Ηταν τήν εποχή τού Μεγάλου Πέτρου. Μιά μέρα ό Τσάρος, τή στιγμή πού έτοιμαζόταν νά ξεκινήση για κυνήγι, μ' όλο τόν άπαισιο καιρό, έθεώρησε άπαραίτητον νά του περάσουν με λίπος τīs μπότες του κ' έπειδή δέν όληρχε άλλο τίποτε πρόχειρο, ό ίπκοκόμος του άγόρασε ένα σπερματσέτο, πού τό εχρέωσε στο βιβλίό έξόδων όσο τό πήρε. Δηλαδή ένα καπίκι!

‘Οπως ήταν φυσικό στον έπόμενο προϋπολογισμό προεβλέφθη άνάλογη δαπάνη, με μικράν αύξηση τής ποσότητας για ένδεχομένη μεγαλύτερη κατανάλωση λίπους για τīs μπότες τού Αυτοκράτορος πού διόλου παράξενο νά ειχε συχνότερα κέφι νά κάνει τό κυνήγι του με παληόκαιρο! ‘Ετσι χρόνο με τό χρόνο, από αύξηση σέ αύξηση, χωρίς κανείς νάνε σέ θέση νά δικαιολογήση τό πράγμα, έφτασε στο στρογγυλό ποσόν τών 100.000 ρουβλίων, πού τό ειδε τυχαίως ό ‘Αλέξανδρος ός και τό διέγραψε. ‘Εκείνος πού έπλήρωσε τά σπασμένα ήταν ό ύπουργός τών Οικονομικών πού έξεδιώχθη από τόν Τσάρον κακήν κακώς...

‘Ο Μπράουν και ή άράχνη...